

РЕАЛІЗАЦІЯ
ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ
ВИХОВАННЯ
В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

*Чешенко Олена Іванівна,
методист науково-методичної лабораторії проблем виховання,
старший викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти
Одеського обласного інституту удосконалення вчителів,
регіональний координатор Національної мережі шкіл сприяння здоров'ю*

**«Два людських *ВИНАХОДИ*
можна вважати найтяжчими:
мистецтво керування
і мистецтво виховання»**

І. Кант

**Щоб виростити дитину
треба давати їй 4 уроки на день.**

Ось ці уроки:

**Здоров'я, Любов,
Мудрість і Праця.**

Народна мудрість

Кожна дитина – національне надбання держави

Життя і здоров'я

в нашій країні визнані найвищою соціальною ЦІННІСТЮ

(Конституція України, стаття 3)

**«Жодна країна, жодне суспільство,
котрі не піклуються про своїх дітей,
не можуть претендувати
на визнання себе як нації»**

Нельсон Мандела

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА
ставить на порядок денний
надзвичайно важливе

і невідкладне завдання –
виховання нового покоління,
здатного не тільки досягнути
загальнолюдський зміст сутності
існування людини,
а й творчо вирішувати їх
згідно з духом свого часу.

Будуючи день сьогоднішній –
ми дбаємо про день завтрашній

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

СТРАТЕГІЇ

- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року** *(Схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013);*
- Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки** *(Затверджено Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року №580/2015);*
- Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»** *(Схвалено Указом Президента України від 9 лютого 2016 року № 42/2016)*

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

КОНЦЕПЦІЇ

- Концепція Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на 2017–2021 роки**
(Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 230-р);
- Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року**
(Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р);
- Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді** *(наказ Міністерства освіти і науки України №641 від 16.06.2015 р.).*

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

- пріоритетом державної гуманітарної політики є національне виховання;
- одним із стратегічних напрямів розвитку освіти є – забезпечення НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ дітей та молоді.

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Основні завдання Національної стратегії

- **побудова ефективної СИСТЕМИ національного виховання** на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянина України і світу, підготовка молоді до свідомого вибору сфери життєдіяльності;
- **створення БЕЗПЕЧНОГО освітнього середовища;**
- **розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі.**

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Виконання зазначених завдань передбачає:

- ❖ переорієнтацію пріоритетів освіти з держави на особистість, на послідовну демократизацію і гуманізацію навчально-виховного процесу, педагогічної ідеології в цілому, тобто на європейські гуманістичні цінності та виміри;
- ❖ забезпечення відповідності змісту і якості виховання актуальним проблемам та перспективам розвитку особистості, суспільства, держави;
- ❖ взаємодію сім'ї, навчальних закладів та установ освіти, органів управління освітою, дитячих і молодіжних громадських організацій, представників бізнесу, широких верств суспільства у вихованні і соціалізації дітей та молоді;
- ❖ розроблення цілісної системи виявлення та психолого-педагогічного супроводження обдарованої молоді, забезпечення створення умов для її розвитку, соціалізації та дальшого професійного зростання;
- ❖ розроблення програми превентивного виховання дітей та молоді в системі освіти; формування ефективної і дієвої системи профілактики правопорушень, дитячої бездоглядності та безпритульності;

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Виконання зазначених завдань передбачає:

- розроблення інваріантних моделей змісту виховання в навчальних закладах з урахуванням сучасних соціокультурних ситуацій, цінностей виховання та навчання;
- посилення впливу літератури та мистецтва на виховання і розвиток дітей та молоді;
- створення для молоді телевізійних навчально-пізнавальних передач з науково-технічного, еколого-натуралістичного, естетичного, туристично-краєзнавчого та інших напрямів позашкільної освіти;
- впровадження програм підготовки молоді до подружнього життя та формування відповідального батьківства;
- формування здорового способу життя як складової виховання, збереження і зміцнення здоров'я дітей та молоді, забезпечення їх збалансованого харчування, диспансеризації;
- збільшення рухового режиму учнів шкільного віку за рахунок уроків фізичної культури, спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи в позаурочний час;

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Виконання зазначених завдань передбачає:

- удосконалення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в навчальних закладах (розширення кількості спортивних гуртків, секцій і клубів з обов'язковим кадровим, фінансовим, матеріально-технічним забезпеченням їх діяльності);
- оновлення методології фізичного виховання дітей та молоді з безпосереднім валеологічним супроводженням усього процесу навчання і виховання дітей з різними фізичними та освітніми можливостями;
- посилення взаємодії органів управління освітою і навчальних закладів із засобами масової інформації у справі виховання та розвитку молодого покоління, недопущення шкідливого інформаційно-психологічного впливу на дітей;
- створення системи психолого-педагогічної і медико-соціальної підтримки та реабілітації сім'ї;
- розроблення критеріїв оцінювання якості та результативності виховної діяльності навчальних закладів.

СТРАТЕГІЯ

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки

*(Затверджено Указом Президента України
від 13 жовтня 2015 року №580/2015)*

Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді

*(наказ Міністерства освіти і науки України
№641 від 16.06.2015 р.)*

Основними складовими
національно-патріотичного
виховання мають стати

- **громадянсько-патріотичне,**
- **військово-патріотичне,**
- **духовно-моральне виховання.**

**Стратегія національно-патріотичного
виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки
(Затверджено Указом Президента України
від 13 жовтня 2015 року №580/2015)**

Національно-патріотичне виховання має охоплювати насамперед такі сфери:

освіта; наука; культура та мистецтво; профорієнтація на військові спеціальності; історія, вшанування пам'ятних дат та історичних постатей; краєзнавство; туризм; охорона довкілля; фізкультура, спорт, популяризація здорового способу життя; цивільна оборона; оборона України.

ЕФЕКТИВНА РЕАЛІЗАЦІЯ

Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді потребує:

ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ КОМПОНЕНТ патріотизму інтегрує в себе такі основні почуття:

*Національно-патріотичне виховання
дітей та учнівської молоді*

**Сайт кафедри суспільно-гуманітарної освіти
Одеського обласного інституту
удосконалення вчителів**

<http://kafedraooiuv.org.ua/>

Національно-патріотичне виховання

http://kafedraooiuv.org.ua/index/nacionalno_patriotichne_vikhovannja/0-73

«МЕТОЮ

повної загальної середньої освіти є *різнобічний*

РОЗВИТОК, ВИХОВАННЯ

І СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ,

яка усвідомлює себе громадянином України,

здатна до життя в суспільстві

та цивілізованої взаємодії з природою,

має прагнення до самовдосконалення і навчання

впродовж життя, готова до свідомого життєвого

ВИБОРУ *та самореалізації, трудової діяльності та*

громадянської активності».

Проект Закону України «Про освіту»

№3491-д від 04.04.2016

НОВІ ОСВІТНІ СТАНДАРТИ

будуть ґрунтуватися

на **«Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування **ключових компетентностей освіти впродовж життя**»** (18.12.2006), але не обмежуватись ними.

*Проект нового базового
Закону України «Про освіту», Стаття 1.*

Процеси розвитку, виховання і соціалізації
*в новій школі покликані зробити випускника
конкурентоздатним у ХХІ столітті.*

Нова школа комфортна для дитини

Наскрізний
процес виховання,
який формує
ЦІННОСТІ

Школа – це простір цікавого життя дитини

У школі формується особистість, її громадянська позиція та моральні якості

ФОРМУЛА НОВОЇ ШКОЛИ СКЛАДАЄТЬСЯ З ДЕВ'ЯТИ КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ:

- /01** Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.
- /02** Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
- /03** Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
- /04** Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.
- /05** Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.
- /06** Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
- /07** Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набутти компетентності для життя.
- /08** Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.
- /09** Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу.

/ 03.

**Наскрізний процес виховання, який формує ЦІННОСТІ –
один із 9-и ключових компонентів формули
Нової української школи**

ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ, ВИХОВАННЯ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ В НОВІЙ ШКОЛІ

**покликані зробити
ВИПУСКНИКА
конкурентоздатним
у ХХІ столітті.**

ВИПУСКНИК НОВОЇ ШКОЛИ

- ✓ **ОСОБИСТІТЬ**
Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- ✓ **ПАТРІОТ**
Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;
- ✓ **ІННОВАТОР**
Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

① КЛЮЧОВІ
КОМПЕТЕНТНОСТІ
ДЛЯ ЖИТТЯ

② ПЕДАГОГІКА
ПАРТНЕРСТВА

④ ОРІЄНТАЦІЯ
НА УЧНЯ

⑤ ВИХОВАННЯ НА ЦІННОСТЯХ

⑨ СУЧАСНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

**Усе життя нової школи буде організовано за
МОДЕЛЛЮ**

- ✓ поваги до прав людини,
- ✓ демократії,
- ✓ підтримки добрих ідей.

НОВА ШКОЛА ПЛЕКАТИМЕ УКРАЇНСЬКУ ІДЕНТИЧНІСТЬ

«Тільки за допомогою **СВОБОДИ**
можна підготувати до свободи,

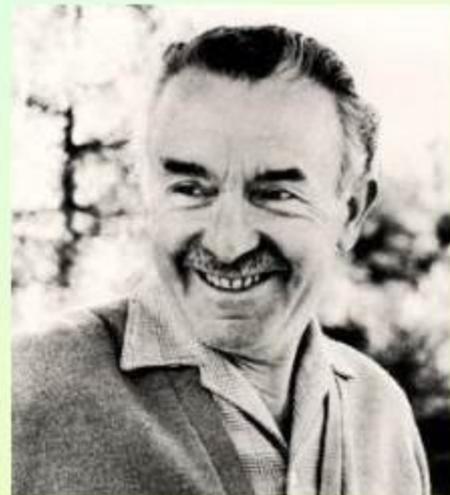
лише за допомогою

СПІВРОБІТНИЦТВА

можна підготувати до соціальної
гармонії та співробітництва,

лише за допомогою **ДЕМОКРАТІЇ**
можна підготувати до демократії».

Селестен Френе,
французький педагог

ВИХОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ВИХОВНА СИСТЕМА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сучасні підходи до організації виховної діяльності

➔ Цілеспрямоване і професійне **управління** виховним процесом:

➔ **Методологічними засадами** формування інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи виступили **особистісно-діяльнісний, аксіологічний та системний підходи:**

➔ Завдання **виховної системи ЗНЗ**

Виховання учнів реалізується у процесі організації:

- # навчально-виховної діяльності;
- # позаурочної та позакласної діяльності;
- # позашкільної освіти;
- # роботи органів учнівського самоврядування;
- # взаємодії з батьками, громадськими організаціями, державними установами.

▀ **КОЖЕН НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ**

має формувати не лише суто предметну компетентність, а й вносити свій вклад у **ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ**.

▀ **НАСКРІЗНІ ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ**

- ◆ **Екологічна безпека та сталий розвиток**
- ◆ **Громадянська відповідальність**
- ◆ **Здоров'я і безпека**
- ◆ **Підприємливість та фінансова грамотність**

Указом Президента України
«Про заходи з відзначення 100-річчя подій
Української революції 1917-1921 років»
від 22.01.2016 №17 проголошено **2017 рік**
Роком Української революції
1917 - 1921 років

з метою вшанування традицій боротьби за незалежність і соборність України та військової звитяги захисників рідної землі, творців національної державності, тисячолітньої історії державотворення нашого народу, визнання історичного значення подій, пов'язаних із визвольною боротьбою початку ХХ століття та утвердженням української державності у формі Української Народної Республіки, Української Держави і Західноукраїнської Народної Республіки, їх значення для відновлення Україною незалежності у 1991 році, утвердження історичної єдності земель, консолідації суспільства, зміцнення міжнародного авторитету України та у зв'язку зі 100-річчям подій Української революції 1917–1921 років.

- ❑ [Указ Президента України № 17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років».](#)
- ❑ [Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 р. № 777-р «Про затвердження плану заходів з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років та вшанування пам'яті її учасників на період до 2021 року» \[...\]](#)
- ❑ [Лист МОН України від 13.03.2017 № 1/9-146 «Щодо заходів до 100-ліття від початку Української революції 1917–1921 років».](#)
- ❑ [Методичні рекомендації до 100-річчя Української революції 1917–1921 років, розроблені Українським інститутом національної пам'яті, розміщено на офіційному сайті Українського інституту національної пам'яті.](#)

Конвенція ООН про права дитини

Право на медичну допомогу

Право висловлювати свою думку

Право на любов і піклування

Право на освіту

Право на відпочинок і дозволя

Кожна дитина – національне надбання держави

Концепція Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на 2017–2021 роки

(Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 5 квітня 2017 р. № 230-р)

**Передбачається вісім пріоритетних напрямів розв'язання
проблем у сфері прав дитини, окреслених у Концепції**

- 1. створення сприятливих умов для життя та розвитку дитини;*
- 2. забезпечення рівних можливостей для всіх дітей;*
- 3. зміцнення інституту сім'ї та формування відповідального батьківства;*
- 4. захист дітей від насильства;*
- 5. створення системи правосуддя, дружнього до дитини;*
- 6. урахування найкращих інтересів та думки дитини при прийнятті рішень;*
- 7. забезпечення прав дітей у ситуації воєнних дій чи збройного конфлікту;*
- 8. створення безпечного інформаційного простору для дітей.*

**Ціннісні аспекти
та практичні підходи
до впровадження
здоров'язбережувальних
технологій
в навчальному закладі**

СЕРЕД НАЙГОСТРІШИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ,
що постають сьогодні перед Українською державою

ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я дітей і молоді

* Конституція України визнає життя і здоров'я людини одними з найвищих соціальних цінностей.

* Пропаганда здорового способу життя є основним чинником формування, зміцнення та збереження здоров'я особистості.

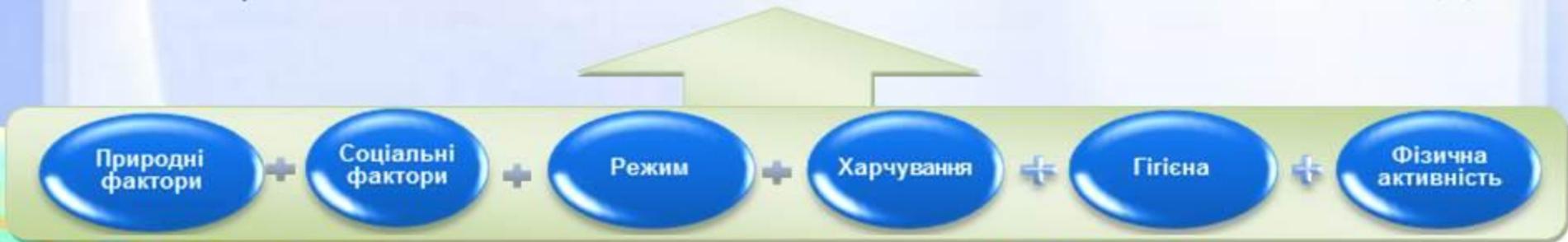
* Просвітницька робота з даної проблеми має бути педагогічно керованою діяльністю, спрямованою на забезпечення права кожної дитини народитися і розвиватися здоровою, повноцінно жити, мати умови для всебічного розвитку, бути надійно, психологічно і соціально захищеною.

«ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ – КРИНИЦЯ СИЛИ НАЦІЇ...»

*Той, хто почує вітер змін,
має будувати
не щит від вітру, а вітряк.
Китайська мудрість*

ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ПСИХОФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ

Без ЗДОРОВ'Я
і МУДРІСТЬ незavidна,
і МИСТЕЦТВО бліде,
і СИЛА в'яне,
і БАГАТСТВО без користі,
і СЛОВО без сили»

Герофіл

*«Молодь
обирає здоров'я»*

За означенням ВООЗ

ЗДОРОВ'Я

Здоров'я – це стан повного

*фізичного,
психічного і
соціального*

БЛАГОПОЛУЧЧЯ,

а не тільки відсутність хвороб та фізичних вад.

БЛАГОПОЛУЧЧЯ –

- **Це життєва енергія, натхнення і задоволення від насиченого подіями життя.**
- **Це здатність ставити цілі й досягати їх, максимально реалізовувати свій потенціал.**
- **Це свобода від болю, руйнівних пристрастей, егоїзму і духовного занепаду.**

За означенням ВООЗ

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

«Здоровий спосіб

життя – це

дотримання, звичне виконання **певних правил**, які забезпечують:

- *гармонійний розвиток людини,*
- *високу працездатність,*
- *душевну рівновагу,*
- *здоров'я».*

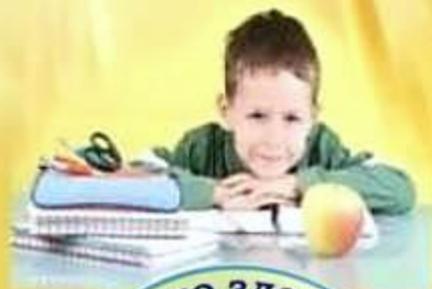
ОСНОВНІ ПРАВИЛА

здорового способу життя:

1. позитивний настрій, мотивація на ЗСЖ;
2. дотримування порад гігієни;
3. раціональне харчування;
4. оптимальний руховий режим;
5. вміння керувати своїми почуттями, настроєм, жити в ладу з оточуючим середовищем.

Інститут гігієни та медичної екології
імені О. М. Марзєєва НАМН України

Даючи знання,
зберігай здоров'я

Через
незадовільний стан
здоров'я
40% учнів
в Україні мають
проблеми
з навчанням

**Робочий день сучасних учнів
з урахуванням домашніх
завдань триває
10-12 годин.**

**Це призводить до формування у дітей
*синдрому хронічної втоми
і дезадаптаційних станів***

*Дійсна поширеність
захворювань серед дітей
шкільного віку за певними
класами захворювань
суттєво перевищує
показники офіційної
статистики (захворювань,
що реєструються)*

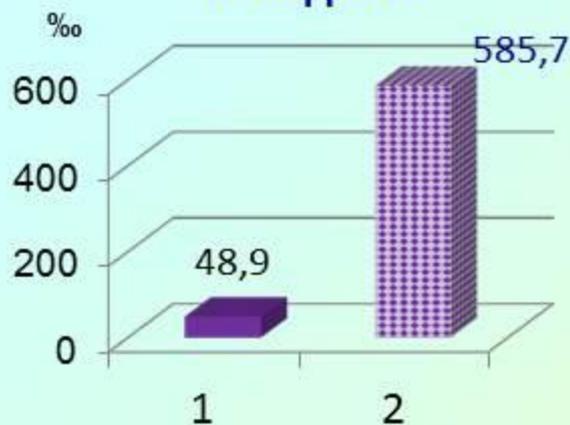
Найбільші розбіжності мають місце в оцінці

- психічного здоров'я;
- ендокринних захворювань, за виключенням сахарного діабету 1 типу;
- захворювань серцево судинної системи;
- опірно-рухового апарату.

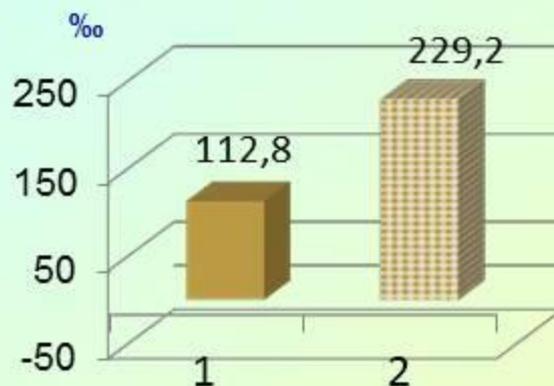

ВИЯВЛЯЄМІСТЬ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

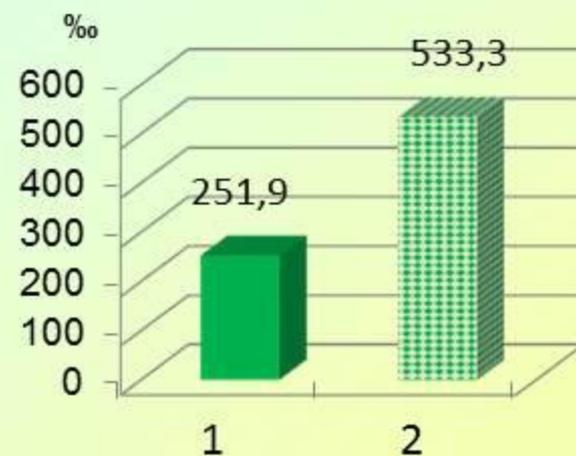
Розлади психіки та поведінки

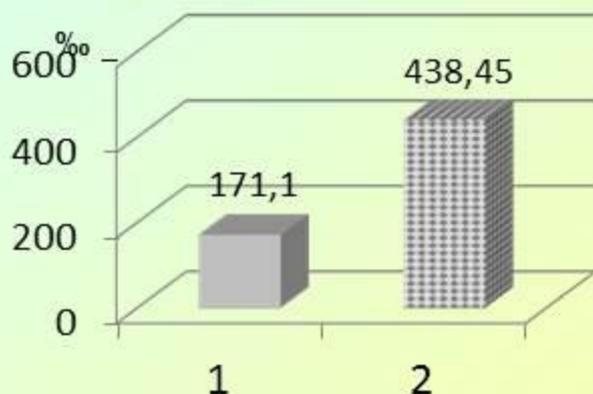
Хвороби ендокринної системи

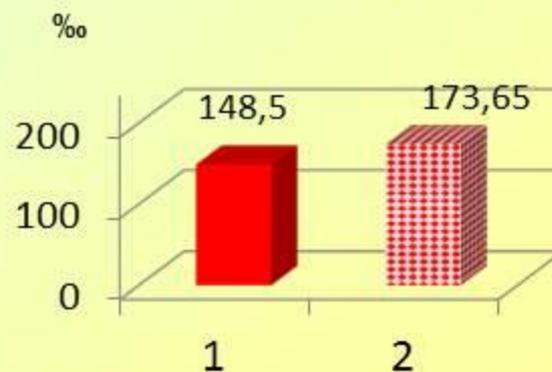
Захворювання ока

Захворювання опірної рухової системи

Хвороби системи кровообігу

1 – статистичні дані МОЗ України

2 – дані огляду ДУ «ІОЗДП НАМН»

**Найгуманніший принцип освіти, який був
проголошений ще в Стародавньому Римі**

**«Даючи знання,
не відбирай здоров'я»,
є актуальним і в наші часи.**

ПРИНЦИП ПРИРОДОВІДПОВІДНОСТІ

уможливлює

*формування ціннісного ставлення учнів
до здоров'я, переваг здоров'я
і здорового способу життя.*

Даючи знання,
зберігай здоров'я

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ

- ❖ *поліпшення якості освітніх послуг;*
- ❖ *стан здоров'я дітей;*
- ❖ *профілактика захворювань і корекція виявлених порушень у дітей;*
- ❖ *вироблення звички до здорового способу життя;*
- ❖ *навчання дітей і підлітків жити в гармонії з собою та навколишнім світом.*

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ПЕРЕДБАЧАЄ:

- ❑ забезпечення здорового способу життя для всіх суб'єктів навчально-виховного процесу шляхом створення **СЕРЕДОВИЩА**, яке сприяє зміцненню здоров'я; визначення домінуючої світоглядної установки на **ПРІОРИТЕТНУ ЦІННІСТЬ ЗДОРОВ'Я**;
- ❑ **ІНТЕГРАЦІЮ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я** в усі чинники щоденного життя навчального закладу;
- ❑ **ГУМАНІЗАЦІЮ** навчально-виховного процесу, єдність загальнолюдського і національного;
- ❑ **ПРИРОДОВІДПОВІДНІСТЬ** комплексного підходу до збереження, зміцнення, відновлення здоров'я та профілактики захворювань;
- ❑ **СПІВРОБІТНИЦТВО, СПІВТВОРЧІСТЬ** суб'єктів навчально-виховного процесу; **МІЖСЕКТОРАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО** всіх сфер суспільства, діяльність яких прямо чи опосередковано впливає на здоров'я;
- ❑ **СИСТЕМНІСТЬ** (взаємодію всіх елементів щодо забезпечення функцій усієї системи).

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

дослідниця Т. Бережна обґрунтовує так:

«ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ» – це середовище, комфортне для всіх суб'єктів навчально-виховного процесу, в якому формується цілісне світосприйняття, що є передумовою всебічно розвиненої ОСОБИСТОСТІ, психологічними ознаками якої є:

- наявність позитивного ставлення до себе;
- наявність мети і предмета, що забезпечують сенс життя;
- здатність відповідати вимогам, які висуває повсякденне життя;
- наявність відчуття тривалого розвитку і самореалізації;
- наявність піклування і довірчих стосунків з іншими;
- здатність формувати власні судження;
- пріоритет духовно-моральних цінностей».

Основними завданнями функціонування здоров'язбережувального середовища є:

формування і розвиток позитивної мотивації учнів на здоровий спосіб життя;

організація життєдіяльності учнівського колективу навчального закладу на засадах здоров'язбереження;

забезпечення відповідних санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності суб'єктів навчально-виховного процесу;

створення позитивного психологічного мікроклімату в учнівському колективі, здорових відносин дітей, учителів, батьків;

забезпечення психологічного супроводу розвитку та виховання учнів у шкільному колективі.

ESPAD

European School Survey Project on Alcohol and other Drugs

*«Європейське опитування учнів щодо
вживання алкоголю та наркотиків -
ESPAD»*

European Monitoring Centre
for Drugs and Drug Addiction

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
імені
Олександра Яремєнка
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

Тематичні блоки запитань: 2015

Рівень поширення вживання
алкогольних напоїв

Рівень поширення вживання
тютюну

Рівень поширення вживання
наркотичних речовин

Дозвілля, сім'я, оточення

Залежність учнівської молоді
від мережі Інтернет,
комп'ютерних та азартних
ігор

Вживання нових речовин, які
імітують дію наркотиків

Блоки запитань для опитування в Україні (country specific questions)

Статеве життя та
поведінка

Користування
медичними і
соціальними послугами

Психічне здоров'я
підлітків

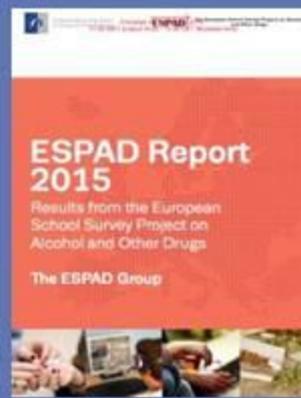
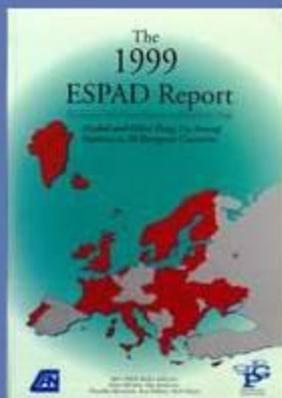
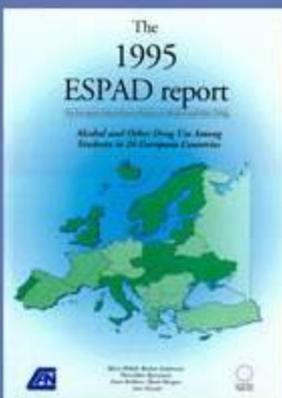
Події на Сході України

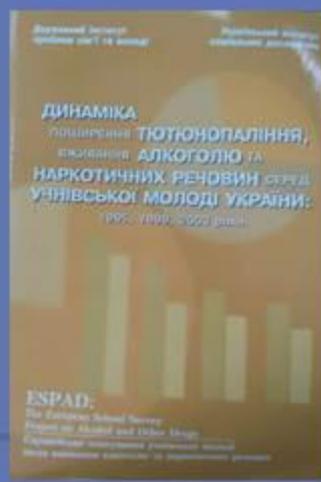
В Україні з 2007 року є традиційним блок запитань про ВІЛ/СНІД

Публікації ESPAD

Міжнародні звіти ESPAD: www.espad.org

Національні звіти ESPAD: www.uisr.org.ua/espad

Рекомендовано для практичного використання в роботі

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

про результатами опитування шостої хвилі серед учнівської молоді в Україні віком 15-17 років, проведеного у 2015 році **в рамках проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин» («European School Survey Project on Alcohol and other Drugs» – ESPAD)**, які знайомлять про рівень і структуру куріння, вживання алкоголю та наркотиків, оцінку респондентами власного оточення, доступу до медико-соціальних послуг для молоді, а також динаміку окремих показників. Це монографія та презентація ESPAD:

* монографія звіту ESPAD «Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються:

поширення й тенденції в Україні : *За результатами дослідження 2015 року в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD», 2015. – 200 с.;*

* презентація ESPAD «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та наркотиків – ESPAD». «ESPAD в Україні».

Додаткову інформацію можна отримати:

ЮНІСЕФ:

(044) 254 24 50, 254 24 39,

(044) 230 25 14 ext.103

Факс: (+044) 230 25 06

Олена Сакович, osakovych@unicef.org

УІСД ім. Олександра Яременка:

Тел./факс: (044) 501 50 76

www.uisr.org.ua

*Ольга Балакірева, канд. соціол. наук,
керівник проекту ESPAD в Україні, bon.smc@gmail.com*

Тетяна Бондар, канд. соціол. наук, bondar@uisr.org.ua

БУЛІНГ ЯК АКТУАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Презентація даних з опитувань U-Report у різних країнах, які увійшли у глобальний звіт про булінг для Генеральної асамблеї ООН

Булінг

Булінг – це явище, коли діти у школі постійно і цілеспрямовано знущаються з інших дітей, сміються над ними, цькують та ображають.

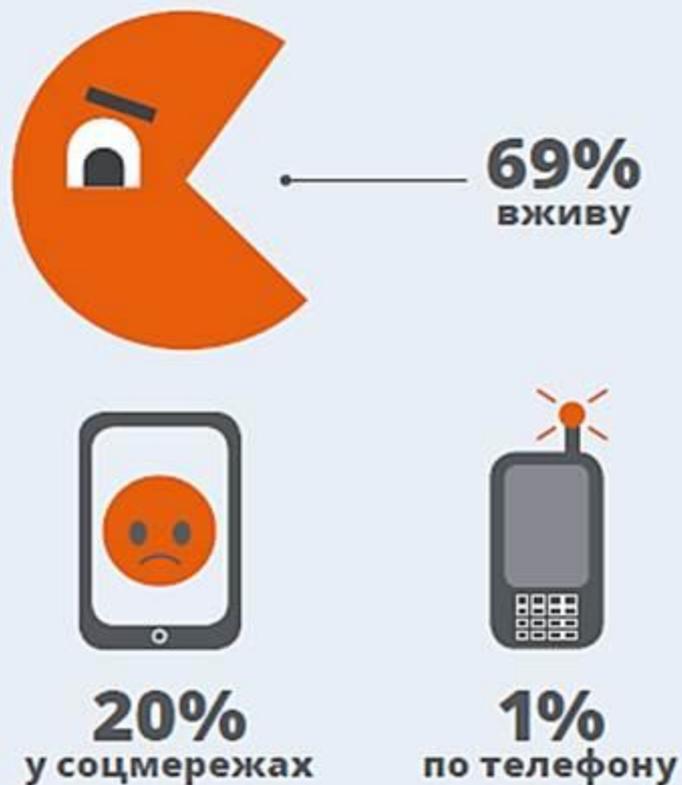

Глобальне опитування про буллінг (знущання у школах)

Кількість респондентів:
2117
дата опитування:
14.04.2016

Які випадки буллингу найбільше поширені в Україні?

Щоби викоринити явище буллингу, потрібно:

**БЕЗПЕКА СПІЛКУВАННЯ
У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ**

Кібербулінг

**Дитина і насильство. Любов і жорстокість. Надія і відчай.
Ми всі інтенсивно тягнемося до світлого в цьому світі.**

СІМ'Я – ПРОСТІР БЕЗ НАСИЛЬСТВА

«Сім'я – це топ – еліксир психічного здоров'я, який би мав бути у кожній дитині, її (дитини) ніколи не треба принижувати, слід завжди бути уважним. Жити думками дитини. І тоді настає «диво» – відростають в них крила. Розправляйте їх для польоту і для віри в свої здібності, свою причетність до великої справи народів усієї України, а то й усього світу».

О.А. Захаренко

Сімейний кодекс України

ч.3.ст. 151. Права батьків щодо виховання дитини

ч.7 ст. 150. Обов'язки батьків по вихованню та розвитку дитини

Насильство в сім'ї – комплексна проблема,
яка вимагає спільних зусиль для її вирішення...

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Скажемо «НІ» насильству в сім'ї !!!

НАЦІОНАЛЬНА ДІТЯЧА

Міністерство сімейних, молодіжних та спортивних справ України

«ГАРЯЧА ЛІНІЯ»

Національна гаряча лінія з питань запобігання насильству в сім'ї

0 800 500 33 5 (безкоштовно),
386 (з мобільного МТС, «Київстар»
безкоштовно)

Національна дитяча гаряча лінія

0 800 500 225
772 (з мобільного)

Насильство в сім'ї

- ✓ Фізичне насильство в сім'ї
- ✓ Сексуальне насильство в сім'ї
- ✓ Психологічне насильство в сім'ї
- ✓ Економічне насильство в сім'ї

Основні висновки для батьків

Як протистояти насильству?

Відповідальність кривдника за вчинення насильства в сім'ї

Цінності – основа характеру

?

Які цінності
ми хочемо передати
нашим дітям?

Техніка SWOT

Ресурси для досягнення мети визначають за технікою SWOT:

S – Strengths – сильні сторони;

W – Weakness – слабкі сторони;

O – Opportunities – можливості;

T – Threats – загрози.

S – Strengths – мої сильні сторони

- Що я роблю добре?
- Які в мене досягнення?
- В якій позашкільній діяльності беру участь?
- Які мої особистісні якості?
- Які додаткові ресурси я маю?

W – Weakness – мої слабкі сторони

- Що у мене погано виходить?
- Які причини моїх невдач?
- Яких навичок мені не вистачає?
- Які у мене негативні звички (*наприклад, часто запізнююсь, складно завершувати розпочате, не здатний впоратися зі стресом*)?

O – Opportunities – мої можливості

- Де я можу розвинути свої навички (*курси, репетитори, тренінги*)?
- Хто мені може допомогти у виконанні поставленої мети?

T – Threats – загрози

- З якими труднощами я можу зіткнутися у процесі реалізації моєї мети?

ОСНОВНІ ОРІЄНТИРИ ВИХОВАННЯ –

цілісна система формування успішної здорової особистості, що розвивається і виявляється через її власне ставлення.

- **Ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави.**
- **Ціннісне ставлення до культури і мистецтва.**
- **Ціннісне ставлення до праці.**
- **Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей.**
- **Ціннісне ставлення до себе.**
- **Ціннісне ставлення до природи.**

Формування системи цінностей відбувається у три етапи:

- **Стадія імпринтингу** (від народження приблизно до 7 років). У цей час дитина підсвідомо наслідуює цінності батьків.
- **Стадія моделювання** (від 8 до 13 років). Вона переймає цінності своїх друзів.
- **Стадія соціалізації** (від 14 до 21 року). Відбувається формування і усвідомлення власної системи (шкали цінностей).

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ПРЕВЕНТИВНА ОСВІТА

як стратегічний напрямок реалізації державної політики - це освіта яка:

не шкодить здоров'ю, не загрожує життєвим проявам учасників навчально-виховного процесу;

створює сприятливі умови для здоров'я, розвитку, навчання і особистісної реалізації;

надає науково обґрунтовані знання щодо збереження і зміцнення здоров'я, захисту життя

в різноманітних ситуаціях на основі холістичного підходу до здоров'я, безпеки та на основі розуміння здоров'я як базової потреби і умови якісного, успішного життя, повноцінної реалізації особистості;

формує навички здорового і безпечного способу життя,

постійне і систематичне застосування яких упродовж всього життя є умовою і складовою життєдіяльності сучасної адаптивної, інноваційної, успішної і здорової людини;

виховує у дітей пріоритет життя , здоров'я, а також

загальнолюдських цінностей, реальне використання в житті яких позитивно впливає на здоров'я, характер і долю людини;

системно використовує здоров'язбережувальні технології

превентивного впливу, особливо технологію ООЖН (освіта на основі розвитку життєвих навичок)

ЯКІСТЬ
ОСВІТИ

У РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом

наша держава взяла на себе зобов'язання наблизити освітні стандарти до європейських із метою створення спільного освітнього простору, це стосується і превентивної освіти.

ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ОСВІТИ

Проект Євросоюзу, що реалізується через ГО «Дитячий фонд «Здоров'я через освіту», який передбачає запровадження на базі 400 навчальних закладів України **європейських стандартів якісної превентивної освіти**, запобігання стигмі і дискримінації, інтеграції ВІЛ-інфікованих дітей до шкільного середовища, розбудову партнерства з батьками, учнями, державними установами і громадськими організаціями.

Міністерство освіти і науки України, МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні»,
Дитячий фонд Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ),

Регіональні Управління освіти, Інститут проблем виховання АПН України,
Дитячий фонд «Здоров'я через освіту», Науково-методичний центр «Алатон»

Проект «Школа проти СНІДу»

Чому школа?

- ❖ **Масовість.** Школа охоплює більшість дітей і молодь до 18 років.
- ❖ **Превентивність.** Можливість спланувати і здійснити вплив ще до того, як у житті молодої людини виникнуть реальні ризики і проблеми.
- ❖ **Ефективність.** Упровадження профілактичних програм, в основу яких покладено розвиток життєвих навичок, суттєво зменшує ризики інфікування ВІЛ.

Регіональний офіс ЮНЕЙДС підготував картки

з аналізом ситуації з ВІЛ і сексуально-репродуктивному здоров'ї підлітків і молоді в 10 країнах регіону Східної Європи і Центральної Азії : Азербайджан, Вірменію, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Молдову, Росію, Таджикистан, Україну і Узбекистан.

В ході дослідження були використані дані з відкрито опублікованих джерел, включаючи статистичні довідники, національні дослідження і дані агентств ООН.

ВИЧ в УКРАЇНІ:

молодь і подростки

НАИБОЛЕ СЕКСУАЛЬНО АКТИВНІ МОЛОДІ ЛЮДИ В ВОЗРАСТІ (2013)
по порівнянню з іншими віковими групами

20,3% 20-24 года
14,8% 15-19 лет

ОЦЕНОЧНОЕ ЧИСЛО ПОДРОСТКОВ 10-19 ЛЕТ ЖИВУЩИХ С ВИЧ (2013)

«Пройди тест на ВИЧ, защити себя и своего партнера, расскажи о ВИЧ друзьям»

Влад Дарвин
певец, посол
молодежной команды
«Красная ленточка»
Украина (2012-2014)

каждый 5-й   в возрасте 15-29 лет ЖИТЕЛЬ в УКРАИНЕ (2012)

В 2013 ГОДУ БЫЛО ЗАРЕГИСТРИРОВАНО НОВЫХ СЛУЧАЕВ ВИЧ

21631
7% в возрастной группе 15-24

МОЛОДЫЕ ЛЮДИ ПРАВИЛЬНО УКАЗАЛИ СПОСОБЫ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ПЕРЕДАЧИ ВИЧ ПОЛОВЫМ ПУТЕМ (2013)

36,6% 15-19 лет **42,6%** 15-19 лет
53,1% 20-24 года **54,9%** 20-24 года (2013)

МОЛОДЫХ ЛЮДЕЙ   используют сексуальные отношения до 15 лет

1,6% 15-19 лет **0,2%** 15-19 лет
2,0% 20-24 года **0,5%** 20-24 года (2013)

6,0% 20-24 года **20,3%** 20-24 года
3,1% 15-19 лет **14,8%** 15-19 лет

МОЛОДЫХ ЖЕНЩИН/МУЖЧИН ИМЕЮЩИХ ВОЛЕЕ ОДНОГО СЕКСУАЛЬНОГО ПАРТНЕРА за последние 12 месяцев (2013)

66,6% 15-24 года **80%** 15-24 года

ИЗ НИХ ИСПОЛЬЗОВАЛИ ПРЕЗЕРВАТИВ

 0,33% беременных женщин жила с ВИЧ (2013) в возрасте **15-24 года**

 ЮНЕЙДС

Одеса приєдналася до ініціативи Fast Track Cities

Другим містом в Україні, що підписало Паризьку декларацію «На шляху прискорення подолання епідемії Віл-інфекції в містах» у рамках глобальної стратегії ООН по подоланню ВІЛ/СНІДУ, стала Одеса. До цього в 2016 році до програми подолання епідемії ВІЛ/СНІДУ в містах, приєднався Київ.

Міжнародна ініціатива Fast Track Cities спрямована на досягнення глобальних цілей ЮНЕЙДС 90-90-90 у рамках окремих міст. Ініціатива передбачає розширення програм по відвертанню інфікування ВІЛ, формування міських програм по діагностиці і лікуванню Віл-інфекції для максимального задоволення жителів міста, у тому числі представників груп ризику. Паризька декларація «На шляху прискорення подолання епідемії Віл-інфекції в містах» у рамках глобальної стратегії ЮНЕЙДС 90-90-90 була підписана в 2014 року в Парижі. Ініціаторами виступили ЮНЕЙДС, UNHabit і IAPAC. За станом на кінець 2016 року мери 80 міст у всьому світі приєдналися до ініціативи.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ ШКОЛИ

Здоров'язбережувальні технології

Розклад уроків згідно вимог

Використання прийомів рухової активності

ЦЕ НЕ Є ЧИМОСЬ НЕВІДОМИМ

Озброєння учнів валеологічними та екологічними знаннями

Нейтралізація стресів

Організація гарячого харчування

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ПЕРЕДБАЧАЄ:

- ❑ забезпечення здорового способу життя для всіх суб'єктів навчально-виховного процесу шляхом створення **СЕРЕДОВИЩА**, яке сприяє зміцненню здоров'я; визначення домінуючої світоглядної установки на **ПРІОРИТЕТНУ ЦІННІСТЬ ЗДОРОВ'Я**;
- ❑ **ІНТЕГРАЦІЮ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я** в усі чинники щоденного життя навчального закладу;
- ❑ **ГУМАНІЗАЦІЮ** навчально-виховного процесу, єдність загальнолюдського і національного;
- ❑ **ПРИРОДОВІДПОВІДНІСТЬ** комплексного підходу до збереження, зміцнення, відновлення здоров'я та профілактики захворювань;
- ❑ **СПІВРОБІТНИЦТВО, СПІВТВОРЧІСТЬ** суб'єктів навчально-виховного процесу; **МІЖСЕКТОРАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО** всіх сфер суспільства, діяльність яких прямо чи опосередковано впливає на здоров'я;
- ❑ **СИСТЕМНІСТЬ** (взаємодію всіх елементів щодо забезпечення функцій усієї системи).

МЕХАНІЗМИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ВИХОВАНЦІВ ТА УЧНІВ

I. Впровадження здоров'язбережувальних технологій, програм, проектів, введення окремого навчального предмету «Основи здоров'я».

II. Розбудова навчального закладу «Школа сприяння здоров'ю».

III. Міжсекторальне співробітництво усіх сфер суспільства, діяльність яких прямо чи опосередковано впливає на здоров'я підростаючого покоління.

РОЗБУДОВА ОБ'ЄДНАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я

(ВЛАДА + НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД + СІМ'Я + ГРОМАДА)

на засадах партнерства як важливого фактору
ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У СОЦІУМІ.

Школа сприяння здоров'ю

зосереджується на чотирьох важливих завданнях:

забезпечення здоров'язбережувального середовища;

розроблення навчальних планів з урахуванням необхідності формування здоров'язміцнювальної компетентності;

взаємодія із батьками та соціальна адаптація учнів;

здійснення здоров'яспрямованої діяльності.

Для успішної діяльності Школи сприяння здоров'ю необхідно:

висока зацікавленість школярів, педагогів, адміністрації школи, батьків, медичних працівників в зміцненні здоров'я учнів;

комплексний підхід до проведення профілактичної та оздоровчої роботи;

залучення до цілеспрямованої здоров'язберігаючої і оздоровчої діяльності учнів, педагогів батьків, громадськості;

використання всіх наявних матеріально-технічних можливостей і екологічних особливостей школи;

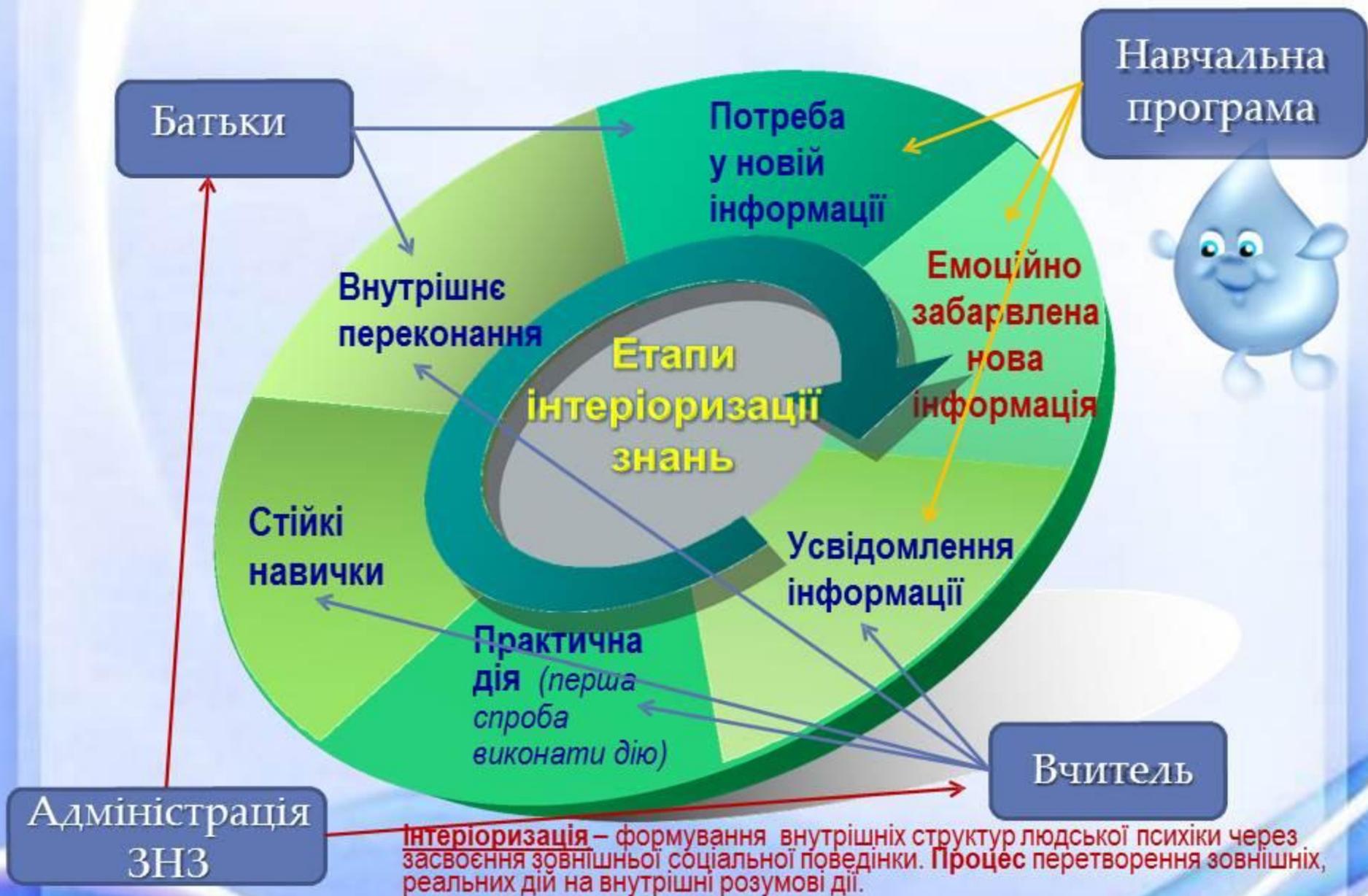

використання тільки безпечних і ефективних профілактичних, оздоровчих технологій;

систематичний контроль (моніторинг) результатів за допомогою об'єктивних науково обґрунтованих показників, обмін позитивним досвідом.

МОДЕЛЬ АКТИВНО-КОНСТРУКТИВНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗДОРОВ'Я СЕРЕД УЧНІВ

Сучасний педагог має знати і вміти

- **визначати** реальний рівень духовного, соціального, психічного, фізичного розвитку учнів класу;
- **прогнозувати** результат своєї діяльності, обирати із уже відомих;
- **конструювати** або виробляти єдину виховну технологію, яка б забезпечила особистісне зростання вихованців.

Одне з найважливіших завдань сучасної школи – навчити дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я, виховувати у них навички безпечної поведінки.

Модель Школи здоров'я

Безпечний і здоровий клімат

Участь батьків та громадськості

Психологічна та соціальна підтримка

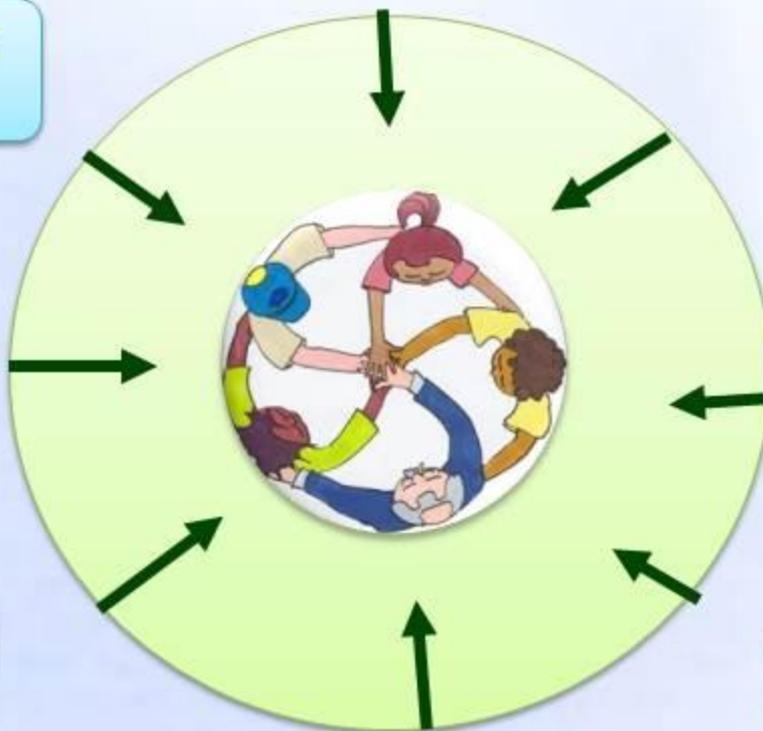
Робоче місце зміцнення здоров'я

Система охорони здоров'я

Навчання здоров'ю

Харчування

Фізична активність і спорт

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА НАПРЯМИ РОБОТИ Європейської мережі шкіл сприяння здоров'ю (ЄМШСЗ)

- ❑ **рівності** – школи сприяння здоров'ю гарантують рівноправний для всіх доступ до широкого діапазону освітніх та оздоровчих можливостей;
- ❑ **стабільності** – в школах сприяння здоров'ю тісно взаємопов'язані здоров'я, навчання та розвиток, тому вони будуть працювати лише в тому випадку, коли зусилля систематичні;
- ❑ **залучення** – школи сприяння здоров'ю відрізняються різноманіттям і гарантують, що школа є освітнім співтовариством, в якому усі відчувають повагу та довіру;
- ❑ **компетентності дій** – школи сприяння здоров'ю надають можливість усім членам шкільного співтовариства діяти на рівні школи по досягненню їх цілей;
- ❑ **демократії** – школи сприяння здоров'ю базуються на демократичних принципах;
- ❑ **цілісності щодо вирішення проблем здоров'я** – розвиток життєвих компетенцій; спільний і орієнтований підхід до санітарної освіти у рамках навчальних програм; розвиток фізичного і соціального середовища життєдіяльності учнів; прийняття власного погляду учня на здоров'я;
- ❑ **участь в роботі** – відчуття значущості учня, персоналу і батьків, що є передумовою для ефективної здоров'язбережувальної діяльності в школах сприяння здоров'ю;
- ❑ **якості школи** – сприяння поліпшенню процесів викладання і навчання; адже здорові діти вчатьсся краще, а здорові учителі і здоровий колектив школи отримують більше задоволення від своєї роботи;
- ❑ **обґрунтованості дій** – розвиток нових підходів базується на ефективній практиці і дослідженнях в області здоров'язбережувальної діяльності;
- ❑ **співробітництва школи і громадськості** – школи сприяння здоров'ю здійснюють активну співпрацю з місцевим співтовариством і є активною діючою силою в поліпшенні і збереженні здоров'я, а також і в обізнаності щодо проблеми здоров'я.

Пропонується п'ять груп індикаторів діяльності у Школах здоров'я

- 1) **декларація** про наміри здійснення здоров'яспрямованої діяльності,
- 2) сприятливість шкільного **середовища** для збереження здоров'я,
- 3) соціально-психологічний **клімат** у навчальному закладі,
- 4) **зміст і технології** формування ціннісного ставлення, навичок ЗСЖ у суб'єктів навчально-виховного процесу,
- 5) **соціальне партнерство** навчального закладу.

**«Рух може замінити всі ліки,
але жодні ліки не замінять руху»**
Народна мудрість

РЕАЛІЗАЦІЯ

Національної стратегії
з оздоровчої рухової активності
в Україні до 2025 року

**«Рухова активність –
здоровий спосіб життя –
здорова нація»**

(Схвалено Указом Президента України
від 9 лютого 2016 року № 42/2016);

- Роль **РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ** в життєдіяльності людини.
- Проблеми **гіпокінезії** та **гіподинамії** у дітей шкільного віку.
- Взаємозв'язок між **здоров'ям, працездатністю** школярів і **руховою активністю**.
- Реалізація диференційованих **програм рухової активності**.

**«Як покращити фізичне здоров'я
та запобігти гіподинамії у шкільному віці?»**

Збільшення РУХОВОГО РЕЖИМУ УЧНІВ шкільного віку за рахунок уроків фізичної культури, спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи в позаурочний час

Кожна дитина любить стрибати, бігати, грати в активні ігри на повітрі.

Рух викликає позитивні емоції, захват та задоволення.

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛАСЬНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ У СФЕРАХ СМІ ТА МІСЦЕВОЇ ОБЛАСЬНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ПІЛІСЬКО-ОБСЬОБНА ВІДПОЧИНКОВА ЦЕНТРА

ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС «МОЛОДЬ ОБИРАЄ ЗДОРОВ'Я»

«Молодь обирає здоров'я»

«Молодь обирає здоров'я»

«Молодь обирає здоров'я»

МОЛОДЬ ОБИРАЄ ЗДОРОВ'Я ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС

Фестиваль-конкурс «Молодь обирає здоров'я»

Фестиваль-конкурс «Молодь обирає здоров'я»

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

має стати складовою частиною стратегії школи і шкільного навчального плану.

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

має стати складовою частиною стратегії школи і шкільного навчального плану.

Д
ж
у
р
а

Ми сподіваємось, що при відповідальному підході до проблеми збереження і зміцнення здоров'я дітей та молоді, формування здорового способу життя, культури здоров'я **кожний навчальний заклад Одеської області стане ШКОЛОЮ, ЩО СПРИЯЄ ЗДОРОВ'Ю.**

Ми сподіваємось, що при відповідальному підході до проблеми збереження і зміцнення здоров'я дітей та молоді, формування здорового способу життя, культури здоров'я **кожний навчальний заклад Одеської області стане ШКОЛОЮ, ЩО СПРИЯЄ ЗДОРОВ'Ю.**

У вільний час діти матимуть можливість витратити сили та надлишкову енергію футболу, волейболу, баскетболу та великим тенісом, а дітки з ДЦП відчують РАДІСТЬ ВІД ЕМОЦІЙ.

Місія «Школи сприяння здоров'ю»

Місія Школи
сприяння
здоров'ю

Школа
життєтворчості

Школа
самореалізації
особистості

Школа
толерантності

ШКОЛА
РАДОСТІ

КРУЛИЙ СТІЛ

«Розвиток здоров'язбережувального виховного середовища в навчальному закладі в контексті ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ» (у рамках проекту «Здоров'я дитини – запорука успіху»)

Мета: спрямування діяльності навчальних закладів (ДНЗ, ЗНЗ, ПНЗ) щодо вирішення завдань виховання здорового покоління, привернення уваги до вирішення проблеми розвитку здоров'язбережувального освітнього середовища у навчальних закладах у відповідності до сучасних викликів та створення кращого світу для життя дітей.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища в навчальному закладі в контексті формування ціннісних орієнтацій особистості.
2. Державно-громадська система управління як важливий фактор збереження здоров'я дітей у соціумі, розбудови середовища дружнього до дитини.
3. Система роботи освітніх навчальних закладів щодо розбудови здоров'язбережувального виховного середовища на засадах партнерства вчителів, дітей, родини та громадськості.
4. Психолого-педагогічні основи профілактики шкідливих звичок та соціально-небезпечних захворювань (*токсикоманія, наркозалежність, алкоголізм, тютюнопаління, ранні статеві зв'язки, підліткова вагітність, насилля, булінг, інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), ВІЛ/СНІД*).
5. Впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій. Формування в учнів мотивації до здорового способу життя, відповідального ставлення до свого здоров'я.
6. Модернізація системи організації дозвілєвої діяльності школярів, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи.
7. Основні напрямки взаємодії правоохоронних, соціальних, медичних служб, батьків та педагогів щодо збереження життя і здоров'я дітей.

ВЕКТОР РУХУ з 2012 року

Інноваційні стратегії виховання в ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ

1 **духовно-моральне
виховання,**

2 **здоров'язбереження,**

3 **інновації у вихованні**

ВЕКТОР РУХУ з 2014 року

ПРОЕКТИ КАФЕДРИ

суспільно-гуманітарної освіти ООІУВ

- 1▪ «Патріотизм як цінність: через призму віків та поколінь»,**
- 2▪ «Здоров'я дитини – запорука успіху»,**
- 3▪ «Національне виховання як вектор розвитку і соціалізації школярів»**

ВЕКТОР РУХУ з 2015 року

УЧАСТЬ УЧНІВ ОДЕЩИНИ У ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ПРОЕКТАХ учнівського самоврядування

http://kafedraoouiv.org.ua/index/uchast_uchniv_odeshhini_u_vse_ukrajinskikh_proektakh_uchnivskogo_samovrjaduvannja/0-74

ПРОЕКТ Концепції підтримки та сприяння розвитку дитячого громадського руху в Україні

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді *потребує:*

- побудови ефективної **СИСТЕМИ**
НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, РОЗВИТКУ
І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДИ;
- формування **БЕЗПЕЧНОГО** освітнього
середовища, екологізації освіти;
- розвитку **наукової та інноваційної**
діяльності в освіті, підвищення якості освіти
на інноваційній основі.

КОМПОНЕНТИ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ,

що розвиваються у часі і просторі:

мета – сукупність ідей, для реалізації яких створюється виховна система;

взаємовідносини, які народжуються і розвиваються в діяльності, спілкуванні й інтегрують суб'єктів у спільноту;

діяльність, що забезпечує реалізацію мети;

суб'єкти діяльності, які її організовують як суб'єктів цієї системи;

середовище, що освоюється суб'єктами (соціальне, природне, предметно-естетичне);

управління,

нормативне забезпечення – нормативні документи, які забезпечують організацію виховної діяльності навчального закладу.

КОМПОНЕНТИ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ

що розвиваються у часі і просторі:

УПРАВЛІННЯ

системою виховної діяльності школи, що забезпечує ефективність життєдіяльності системи, її життєздатність і розвиток, яке забезпечує інтеграцію компонентів в цілісну систему і розвиток цієї системи:

- діагностика,**
- аналіз,**
- організація та діяльність,**
- контроль,**
- регулювання,**
- корекція виховного процесу**

ВИХОВНА СИСТЕМА

забезпечує:

- ❖ *єдність і взаємозв'язок планування, організації й аналізу діяльності;*
- ❖ *об'єднання виховних зусиль педагогічного й учнівського колективів, сім'ї та громадськості;*
- ❖ *координування, узгодження і інтегрування суб'єктів навчально-виховного процесу.*

Науково-методичний супровід

передбачає (за Ягодніковою В. В.):

спільне проектування виховного процесу,

моніторинг,

аналіз,

співтворчість,

рефлексію,

корекцію,

вимагає дії, необхідних для наступного подолання проблем.

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ

науково-методичної роботи

діагностична

відновлююча

коригуюча

компенсаційна

прогностична (випереджуюча)

моделююча

опозиційно-регулююча

інформаційно-оцінна

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА технології проектування ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ

• вибір теми проектування виховної системи

• аргументація

• актуальність теми

• визначення проблеми дослідження

• окреслення завдань, методів дослідження, джерел

• висування гіпотези

• означення шляхів її розв'язання

• визначення ресурсів, які будуть використані

• очікувані результати

• цільові програми виховної діяльності, проектно-модульні програми, проекти з різних напрямів виховної діяльності

СТРУКТУРНО - ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ

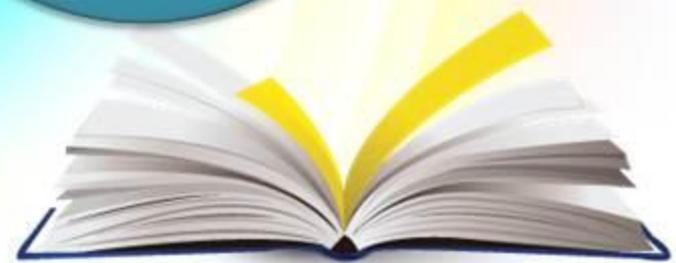
Критерії

інноваційної діяльності у виховному процесі

- актуальність, яка обумовлена потребами виховання сьогодення;
- новизна, що дає змогу визначити рівень новизни досвіду (абсолютний, локально-абсолютний, умовний, суб'єктивний);
- наукова обґрунтованість;
- оптимальність, яка сприяє досягненню **високих результатів виховного процесу** за найменших витрат часу, фізичних, розумових сил,
- результативність та ефективність, що означає певну **стійкість позитивних результатів** у інноваційній діяльності вчителя,
- можливість творчого застосування в масовому досвіді, що передбачає придатність апробованого досвіду для масового впровадження в загальноосвітніх закладах.

Досвід ОДЕЩИНИ

СТВОРЕНО ТА РЕАЛІЗУЮТЬСЯ

Інноваційні моделі системи виховної діяльності навчального закладу

Інноваційні моделі системи виховної діяльності класу

Педагогічні інноваційні виховні технології

Авторські програми виховання та здоров'язбереження

Інноваційні моделі навчального закладу «Школа сприяння здоров'ю»

Інноваційні моделі об'єднання культури здоров'я

ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЧИТЕЛІВ САЙТ КАФЕДРИ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

<http://kafedraooiuv.org.ua/>

Одеський обласний інститут удосконалення вчителів

Кафедра суспільно-гуманітарної освіти

Головна

Нормативне забезпечення

Про кафедру

Структура кафедри

Викладацький склад

Співпраця та партнерство

Контакти

КУРСОВА ПІДГОТОВКА

- ▶ НМЛ творчого розвитку особистості
- ▶ НМЛ суспільно-гуманітарної освіти
- ▶ НМЛ проблем виховання
- ▶ НМЛ мов і літератур національних меншин
- ▶ Реєстрація на курси
- ▶ Дистанційні курси

ІНФОРМАЦІЯ

- ▶ Національно-патріотичне виховання
- ▶ До нового 2017 /2018 навчального року
- ▶ «Класний керівник

Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді

Патріотичне виховання - це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується.

В. О. Сухомлинський

Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього. Хто не шанує видатних людей свого народу, той сам не гідний пошани.

М. Рильський

ПОШУК

Знайти

INTERNET BOX

творчих освітян Одещини

Одеса <http://kafedraooiuv.org.ua/>

INTERNET BOX

Шкіл здоров'я Одещини

Одеса <http://kafedraoouiv.org.ua/>

Школа – територія здоров'я

«Даючи знання, зберігай здоров'я»

**Інновації
у
вихованні**

INTERNET BOX

***творчих заступників директорів
з виховної роботи Одещини***

Одеса <http://kafedraooiuv.org.ua/>

**INTERNET WORKING CASE: Теоретичні та
практичні засади організації виховної
діяльності у навчальних закладах**

INTERNET BOX

творчих класних керівників Одещини

Одеса <http://kafedraoouiv.org.ua/>

INTERNET BOX ТВОРЧИХ КЛАСНИХ КЕРІВНИКІВ ОДЕЩИНИ

Internet author box: Авторські моделі виховної системи класу творчих класних керівників Одещини

Internet author box: Портфоліо творчих класних керівників Одещини

Internet working case: Практикуми творчих класних керівників Одещини

Теорія і практика організації інноваційного процесу виховання

науково-методична збірка

Інноваційність виховного процесу у сучасному освітньому просторі: теоретичні основи та досвід творчих класних керівників

Одещини

Збірка публікацій у науково-методичних виданнях України (частина 2)

Одеса - 2012

Вікторія Ягоднікова
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

ДІАГНОСТИКА СУЧАСНОГО ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ

В. В. ЯГОДНИКОВА, О. І. ЧЕШЕНКО

ДІАГНОСТИКА СУЧАСНОГО ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА 6-ГО КЛАСУ

Інновації у вихованні

В. В. Ягоднікова

Розвиток мотивації педагогів до інноваційної виховної діяльності

науково - методичний посібник

В. В. Ягоднікова

Теорія та методика виховання лідерів

АДМІНІСТРАТОРУ ШКОЛИ

ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ ТА ІГРИ

Завучу з навчально-виховної роботи

- Методика проведення гри на уроці (Кучерова Г. М.)
- Інтерактивні форми і методи навчання (Ягоднікова В. В.)

Серія «Школи здоров'я Одещини»

Серія «Школи здоров'я Одещини»

О.І. Чешенко

РОЗВИТОК ОБЛАСНОЇ МЕРЕЖІ ШКІЛ СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю ОДЕЩИНИ

Науково-методична збірка

Одеса
2011

Серія «Школи здоров'я Одещини»

О. І. Чешенко

Кожний навчальний заклад має бути
Школою сприяння здоров'ю
в інтересах дітей та
створення кращого світу для них

Методичні поради учасникам обласного етапу
Всеукраїнського конкурсу – захисту сучасної моделі
навчального закладу «Школа сприяння здоров'ю»

м. Одеса € 2612 р.

Серія «Школи здоров'я Одещини»

Одеський обласний інститут
удосконалення вчителів

О. І. ЧЕШЕНКО

Розбудова об'єднання культури здоров'я

Одеса - 2011

Одеський обласний інститут
удосконалення вчителів

О. І. ЧЕШЕНКО

Internet – ресурси Інноваційний досвід діяльності навчальних закладів Національної мережі шкіл сприяння здоров'ю ОДЕЩИНИ

Одеса - 2012

Одеський обласний інститут удосконалення вчителів

*Педагогічні ідеї та новаті
педагогів та навчальних закладів
Одеської області - 2010*

*Здоров'язберігаючі
педагогічні ідеї та новаті
навчальних закладів Одещини -
дійсних членів
Національної мережі шкіл сприяння здоров'ю*

*Педагогічні ідеї та новаті
з проблем виховання
педагогів та навчальних закладів
Одеської області*

Одеса - 2010

Серія «Школи здоров'я Одещини»

Л. М. ІСАЄВА

МОДЕЛЬ ОСВІТНЬОГО ОКРУГУ СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю

«Від сільської Школи
сприяння здоров'ю —
до освітнього округу
сприяння здоров'ю»

СЕРІЯ
«Школи здоров'я
Одещини»

«Школи здоров'я Одещини»

С. М. Тихопаав

Динамічні паузи
як один із ефективних методів
забезпечення оптимізації
рухової активності школяра

МОНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відомство майні і спортивної діяльності Служби адміністративної
служби спеціалізованої з українською мовою

Державний інститут фізичної культури і спорту
України

Школа
культури здоров'я
сільського району
Сторожинецького району
Хмельницької області

Т. І. Лисовська, О. І. Чешенко

Модель виховної системи
сільського району.
Створення виховного простору
in district Khotynskiy region Obshchyna Ukrainy

ОДЕСА, 2010

*Той, хто почув вітер змін,
має будувати
не щит від вітру, а вітряк.*

Китайська мудрість

A globe is centered in the image, containing a detailed cityscape with numerous skyscrapers and buildings. The globe is set against a background of motion blur, suggesting speed and movement. The text is overlaid on the globe and the background.

ВМОТИВОВАНИЙ УЧИТЕЛЬ

**«Школа українська буде успішна,
якщо в неї прийде **УСПІШНИЙ УЧИТЕЛЬ.****

- ❑ **Він – успішний вчитель та фахівець – вирішить дуже багато питань щодо якості викладання, обсягу домашніх завдань, комунікації з дітьми та адміністрацією школи.**
- ❑ **До дітей має прийти **ЛЮДИНА-ЛІДЕР**, яка може вести за собою, яка любить свій предмет, яка його фахово викладає».**

ЗАВДАННЯ:

- ❑ **привернути увагу суспільства до важливості освіти та значення **ВНЕСКУ ВЧИТЕЛІВ У МАЙБУТНЬОМУ КРАЇНИ;****
- ❑ **підняти **ПРЕСТИЖ ТА ПОПУЛЯРИЗУВАТИ** професію вчителя;**
- ❑ **ПІДГОТУВАТИ освітян до старту реформи Нової української школи;**
- ❑ **надихнути якомога більше вчителів на **ВИКОРИСТАННЯ** нових сучасних методів та підходів у навчанні.**

ВМОТИВОВАНИЙ УЧИТЕЛЬ

15 якостей чудового ВЧИТЕЛЯ

Видатний учитель – це той, який...

1. Вважає, що навчати дітей означає те ж саме, що запалювати їх;
2. Показує, що комунікація завжди залишається на 1-му місці;
3. Може знайти підхід до кожного свого учня;
4. Може зрозуміти учня, навіть коли інші його не розуміють;
5. Принаймні намагається усім серцем зрозуміти його/її ...
6. Грає зі своїми учнями, навчаючи;
7. Навчається разом із учнями (*вивчає нові підходи, сучасні технології викладання...*).
8. Думає разом з учнями та вміє наперед прорахувати, як це сприймуть і зрозуміють діти;
9. Постійно підтримує та вірить у своїх учнів;
10. Прищеплює дітям загальнолюдські цінності і сам дотримується їх у повсякденному житті;
11. Підходить до вчителювання не механічно, а з душею;
12. Готовий ефективно співпрацювати і взаємодіяти не тільки з учнями, а й з колегами, батьками;
13. Вчить своїх учнів посміхатися, цінувати життя і оберігати середовище;
14. Постійно вдосконалюється і розвивається;
15. Навчає мислити нешаблоно, виходячи за рамки навчального плану.

Ми впевнені, що саме Ти - такий вчитель.

ВМОТИВОВАНИЙ УЧИТЕЛЬ

У СПІВДРУЖНОСТІ З БАТЬКАМИ

ЩАСТЯ БУТИ РАЗОМ

*Розроблення та виконання державних, галузевих,
регіональних програм, комплексних планів дій*

за підтримки органів виконавчої влади, суспільства та громадськості

**має стати дієвим інструментом
реалізації мети розвитку сфери освіти в Україні.**

**Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти,
здатні до інновацій, – ось хто поведе українську економіку вперед у XXI столітті.**

*Концепція реалізації державної політики
у сфері реформування загальної середньої освіти
«Нова українська школа» на період до 2029 року*

Шановний колего!

Виконуючи свій професійний обов'язок щодо створення **СИСТЕМИ, МОДЕЛІ виховної діяльності навчального закладу, класу** завжди пам'ятай слова **Януша Корчака**:

«Майте повагу до години, що минає, до сьогоднішнього дня.

На що дитина буде спроможна завтра, якщо ми сьогодні не дозволимо їй жити СВІДОМИМ, ВІДПОВІДАЛЬНИМ ЖИТТЯМ?»

***Ми не вчимо,
ми надихаємо!***

БАЖАЄМО ВСІМ ЗДОРОВ'Я!

УСПІХУ У НАШІЙ СПІЛЬНІЙ СПРАВІ!

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

